

БІОЛОГО- ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

АФАНАСЕНКО
Володимир Юрійович
Декан факультету

Кандидат сільськогосподарських наук, доцент,
завідувач кафедри розведення та генетики
сільськогосподарських тварин

Розвиток тваринництва в Україні, як і в усьому світі, визначається переходом до більш прогресивних промислових технологій, спрямованих на енергозбереження, виробництво конкурентоспроможної продукції, підвищення її якості й безпеки для людини та навколишнього середовища. Передумовою для цього є впровадження новітніх досягнень у біології, біотехнології, технології виробництва та переробки продукції тваринництва та інших науках.

У такому ж пріоритетному напрямі розвивається і система підготовки спеціалістів із виробництва і переробки продукції тваринництва на біолого-технологічному факультеті Луганського НАУ.

Факультет відкрито в 1970 р. Протягом 40-річної історії назва факультету неодноразово змінювалася. Незмінно високою залишалася лише якість підготовки спеціалістів. За цей період більше 3000 випускників обійняли посади керівників тваринницьких підприємств та їх підрозділів, наукових та навчальних закладів, їх імена відомі не лише в Україні, а й закордоном. Більше 150 осіб отримали дипломи з відзнакою, 32 випускники успішно захистили кандидатські дисертації, з яких три стали докторами наук.

З 2007 р. факультет очолює випускник факультету, кандидат сільськогосподарських наук, доцент Володимир Юрійович Афанасенко. Після успішного закінчення навчання він був рекомендований до вступу в аспірантуру Інституту тваринництва УААН, підготував і захистив кандидатську дисертацію на тему «Обґрунтування методів селекції за ознаками відтворення в процесі створення та удосконалення української червоно-рябої молочної породи». Подальшу наукову діяльність Володимир Юрійович пов'язав з удосконаленням методів оцінки та добору молочної худоби. Він опублікував більше 30 наукових статей та методичних рекомендацій, два навчальних посібники та одну монографію «Міжпородне схрещування в популяції молочної худоби».

Сьогодні на факультеті створені всі умови для організації навчального процесу. Завдяки цьому студенти вивчають сучасні підходи до годівлі, утримання, розведення і селекції, оцінки життєздатності тварин,

управління технологічними процесами виробництва і переробки продукції тваринництва, опановують нові біотехнологічні методи відтворення тварин.

На факультеті проводять навчання за різними кваліфікаційними рівнями — «бакалавр», «спеціаліст», «магістр», а також відкрито аспірантуру і докторантуру. Підготовку здійснюють 32 висококваліфіковані викладачі, зокрема троє докторів і 20 кандидатів наук. Підтвердженням високого рівня підготовки студентів університету є призові місця на щорічних всеукраїнських олімпіадах за спеціальністю.

У складі факультету шість кафедр: «Біологія тварин», «Годівля тварин та технологія кормів», «Розведення та генетика сільськогосподарських тварин», «Технологія виробництва продукції крупного тваринництва та бджільництва», «Технологія виробництва продукції птахівництва та дрібного тваринництва», «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва».

З 2007 р. на біолого-технологічному факультеті відкрито три спеціалізації: «Кінологія», де поглиблено вивчають особливості годівлі та вирощування собак, їх дресирування, ведення селекції в собаківництві, відтворення собак; «Птахівництво», що дає можливість вивчити передові технології виробництва, переробки яєць і м'яса птиці на підприємствах, особливості селекційної роботи з птицею, годівлі, утримання і вирощування; «Бджільництво», що включає дисципліни, які вивчають передові методи в технології виробництва меду, пилку, воску, прополісу та інших продуктів бджільництва, особливості генетики бджолої сім'ї і селекційної роботи з бджолами, специфіки годівлі бджіл, організації кормової бази, переробки і реалізації кінцевої продукції.

У магістратурі відкрито дві спеціальності: «Свинарство» — з поглибленим вивченням вітчизняних і закордонних технологій виробництва свинини, особливостями селекційної роботи (породний склад, система гібридизації тощо); «Технологія виробництва кормів і кормових добавок», де вивчають біохімічні основи живлення тварин, технологію виробництва основних видів кормів, основи комбікормової промисловості, «Розведення та селекція сільськогоспо-

дарських тварин», «Годівля тварин та технології кормів», «Конярство та кіннозаведення».

Введення нових спеціалізацій зумовлено, з одного боку, потребою в спеціалістах на сучасному ринку праці, а з іншого — можливістю для студентів поглиблено вивчити галузь, яка їх цікавить. Викладачі та студенти активно співпрацюють із кінологічними клубами, крупними птахофабриками, молочними комплексами, спеціалізованими підприємствами з переробки продукції тваринництва, беруть участь у тематичних виставках, семінарах, конференціях.

На факультеті діють навчально-наукові й науково-виробничі лабораторії: екстракорпорального запліднення ембріонів «In vitro», де ведуть розробки щодо удосконалення методів відтворення сільськогосподарських тварин; експериментальної біології з вивчення питань адаптації, життєздатності тварин, гістогенезу; новітніх методів досліджень у селекції сільськогосподарських тварин, пов'язаних з аналізом ДНК, визначенням генотипу тварин для підвищення ефективності селекційного процесу; комп'ютерного моделювання технологічних процесів, яка дозволяє застосовувати комп'ютерні технології в плануванні й оптимізації заходів, пов'язаних із технологією виробництва і переробки продукції тваринництва; хімічного аналізу кормів тварин, що вивчає балансування раціонів та склад кормів.

КАФЕДРА БІОЛОГІЇ ТВАРИН

У 1970 р. на базі кафедри загального тваринництва (завідувач кафедри — М. К. Вовк) був організований зооінженерний факультет. Створено три кафедри: анатомії й основ ветеринарії (завідувач кафедри — М. П. Омельчак), загальної зоотехнії (очолює доцент В. І. Бондарєв) і галузевої зоотехнії (завідувач кафедри — доцент В. В. Змійов). У 1978–1988 рр. кафедру анатомії й фізіології сільськогосподарських тварин очолювала доцент В. Г. Іваненко.

З 1988 р. до сьогодні кафедру завідує доктор біологічних наук, професор Г. Д. Каці, педагогічна і наукова діяльність якого відзначена «Знаком пошани» Міністерства аграрної політики, грамотою Верховної Ради України.

У 1990 р. на кафедрі відкрито аспірантуру для підготовки спеціалістів не лише для цієї, а й для інших кафедр університету.

Підготовлено 11 кандидатів наук за спеціальностями: «Розведення й селекція тварин», «Фізіологія людини й тварин», «Біохімія», «Цитологія», «Клітинна біологія й гістологія», «Технологія виробництва продуктів тваринництва».

На кафедрі ефективно працює студентське наукове товариство — справжня школа популяризації наукових досліджень кафедри для майбутніх аспірантів та магістрів.

У різні роки на кафедрі, яку з 1997 р. перейменовано на кафедру біології тварин, працювали І. Г. Мороз, М. Ф. Шевцов, М. Ф. Зборщенко, П. А. Нарожний, Т. Є. Тюрина. Нині працюють: професор Г. Д. Каці, доценти, кандидати наук М. О. Ковалевський, Л. А. Гнедова, О. А. Кретов, Г. В. Жерноцьов, асистент О. С. Склад

ревська, старші лаборанти, магістри В. П. Єсауленко, І. М. Козакевич.

Напрями наукових досліджень визначаються інтересами співробітників та доцільністю розробки теоретичних рекомендацій для виробництва. Знання закономірностей адаптаціоморфозу сільськогосподарських і диких тварин дозволяє вченим передбачити біологічні зрушення в системі організму, зберігати життєздатність і репродукцію виду. Вчених кафедри також цікавлять еволюційні теорії уточнення систематичних таксонів і обґрунтування підбору пар гібридизантів. Результати цих досліджень отримали визнання в наукових колах не тільки України й Росії, а й Європи та Америки. Закономірності збільшення молочної й м'ясної продуктивності, спадковість господарсько-корисних якостей і конституціональних особливостей великої рогатої худоби, оцінка продуктивності в ранньому віці, акліматизаційні здатності захисних систем тварин в онтогенезі, біологічна оцінка життєздатності великої рогатої худоби, овець, свиней, коней — ось неповний перелік завдань, що вирішують учені кафедри для зоотехнічної науки й підвищення продуктивності тваринництва.

Кафедра плідно співпрацює із аграрними університетами Харкова, Києва, Сум, Херсона, Одеси, Вінниці, Черкас, Сімферополя, медичними й педагогічними університетами Луганська, Донецька, біосферними заповідниками «Асканія-Нова» та Окський (Росія), із базовими господарствами в Донецькій і Луганській областях, Деркульським і Ново-Александрівським конезаводами.

**КАФЕДРА ГОДІВЛІ ТВАРИН
І ТЕХНОЛОГІЇ КОРМІВ**

Історія кафедри починалася ще до утворення зооінженерного (нині — біолого-технологічного) факультету, коли в інституті функціонували агрономічний, економічний та інші факультети, навчальні програми яких включали курс загального й галузевого тваринництва. Відповідно кафедра мала назву «Загального тваринництва», першим її завідувачем став кандидат сільськогосподарських наук, доцент М. К. Вовк. Потім кафедру очолювали доценти В. І. Бондарєв, І. І. Пермігіна, А. Ю. Медведєв, доктор сільськогосподарських наук, професор Л. С. Д'яченко.

3 часу заснування кафедри на ній працювали високопрофесійні викладачі: кандидати сільськогосподарських наук, доценти Л. В. Лотохова, М. Ф. Бойко, Л. І. Шацька. Вони виховали й дали путівку в життя багатьом поколінням студентів.

У 2008 році кафедру годівлі тварин і технології кормів Луганського національного аграрного університету очолив доктор сільськогосподарських наук, професор В. С. Ліннік. Під його керівництвом почалося оновлення кафедри, були залучені нові перспективні молоді викладачі, шестеро з яких нині навчаються в аспірантурі. В. С. Ліннік — автор понад 120 наукових праць, отримав 26 авторських свідоцтв і патентів на винаходи і раціоналізаторські пропозиції із виробництва продуктів тваринництва. Також учений є співавтором 18 монографій та посібників, 14 реко-

Колектив кафедри біології тварин
на чолі із завідувачем — д. біол. н., професором Г. Д. Каци

Колектив кафедри годівлі тварин і технології кормів
на чолі із завідувачем — д. с.-г. н., професором В. С. Лінніком

КАФЕДРА ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ ПТАХІВНИЦТВА ТА ДРІБНОГО ТВАРИННИЦТВА

мендацій, проектів державних стандартів та матеріалів для керівних і урядових органів. За багаторічну плідну працю учений нагороджений медаллю «За доблесну працю», почесною відзнакою УААН, йому присвоєно звання «Заслужений винахідник Держагропрому України».

Викладачі кафедри опублікували понад 220 наукових праць, зокрема 17 монографій, посібників та методичних рекомендацій, отримали 28 авторських свідоцтв та патентів на винаходи, що впроваджені у виробництво і дають вагомий результат в економіці.

На сьогодні кафедра активно працює над удосконаленням лабораторії хімічного аналізу кормів на якісно новому сучасному рівні. Планується оснащення лабораторії аналітичним обладнанням нового покоління, яке дозволяє проводити хімічний аналіз кормів, визначати їх якість і поживність не класичними методами, а з використанням сучасних точних методик спектрального аналізу. Це істотно підвищить рівень підготовки випускників біолого-технологічного факультету.

Кафедра годівлі тварин і технології кормів активно працює над збільшенням кількості базових господарств, допомагає фахівцям удосконалити, зробити більш ефективними технології годівлі тварин і виробництва, заготівлі, зберігання, приготування та використання кормів. Працівники кафедри та студенти підтримують творчі зв'язки з Інститутом тваринництва УААН, Харківською державною зооветеринарною академією, Національним аграрним університетом, Інститутом розведення і генетики УААН.

Кафедра вбачає перспективу розвитку в налагодженні постійних контактів із виробничими сільськогосподарськими структурами, які користуються передовими технологіями в годівлі тварин і кормовиробництві, потребують наукового обґрунтування своїх технологічних рішень підвищення ефективності виробництва продукції тваринництва в умовах ринкової економіки.

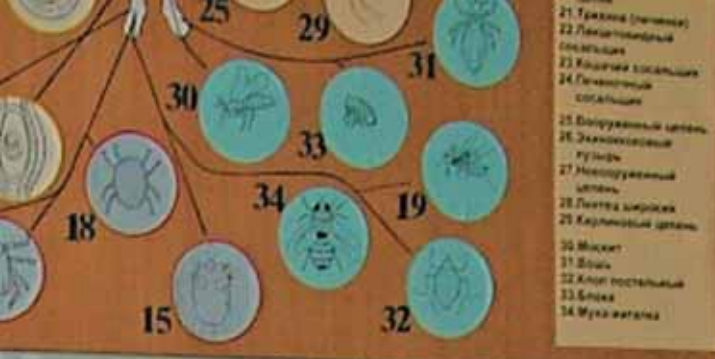
З 1970 до 1975 р. керівником кафедри тваринництва був доцент В. І. Бондарєв. У 1975 р. від неї відокремилася кафедра галузевої зоотехніки. Перший її завідувач — доцент В. В. Зміїов. Він очолював кафедру з 1975 до 1986 р. За цей період кафедра неодноразово визнавалася однією із кращих в інституті. В. В. Зміїов — почесний професор, к. с.-г. н., стаж роботи в університеті — 40 років. Він зробив вагомий внесок у зміцнення матеріальної бази кафедри і вплинув на методичне забезпечення дисципліни «Молоко і молочні продукти», у співавторстві видав два навчальних посібники — «Технологія молока і молочних продуктів» (1976, 1980), монографію «Молоко: производство и переработка» (2006), опублікував понад 90 наукових статей та методичних рекомендацій.

Із 1986 р. і до сьогодні кафедру очолює почесний професор, к. с.-г. н. В. І. Белогурова, котра працює в університеті 33 роки. Вона удосконалила викладання дисципліни «Технологія виробництва продукції вівчарства», а також створила й обладнала лабораторію вівчарства, збирила колекцію рун, овчин, зразків вовни більш ніж 20 порід; для проведення лабораторних занять виготовлені еталони вовни різної довжини, тонини, різними вадами вовни й кольору жиропоту, придбані прибори для визначення якості вовни. Опубліковано понад 120 наукових статей та методичних розробок. У 1996 р. її нагороджено знаком «Відмінник освіти України».

На кафедрі працюють викладачі з великим практичним досвідом та педагогічним стажем, які зробили значний внесок у розвиток кафедри. Доцент П. І. Івашков 28 років працював в університеті й був куратором спеціалізації з птахівництва.

Ґрунтовними знаннями про технологію свинарства володіє почесний професор П. О. Лисенко, котрий пропрацював в університеті 37 років. За плідну роботу з підготовки фахівців Міністерством аграрної політики України був нагороджений трудовою відзнакою «Знак пошани».

Робоча нарада співробітників кафедри технології виробництва продукції птахівництва та дрібного тваринництва

Практичне заняття із вівчарства проводить завідувач кафедри,
к. с.-г. н., доцент В. І. Белогурова

Багато років працює на кафедрі старший викладач В. М. Скоморох, котрий очолює роботу наукового студентського гуртка «ТОСПА», що діє при кафедрі.

Навчальний процес на кафедрі забезпечують майстер виробничого навчання В. Г. Сметанкіна та старший лаборант І. В. Ковреннікова. Лабораторні й практичні заняття проводять у спеціально обладнаних аудиторіях, на фермах навчально-науково-виробничого аграрного комплексу «Колос», а також в умовах виробництва. З 2007 р. при кафедрі відкрито спеціалізацію з питань технології виробництва яєць і м'яса птиці. Для проведення наукових досліджень зі свинарства, вівчарства та птахівництва на кафедрі створено лабораторію оцінки якості продукції дрібного тваринництва, де студенти проводять наукові дослідження, на основі яких захищають дипломні роботи та проекти.

Студенти факультету неодноразово брали участь у конкурсах студентських наукових робіт і отримували нагороди за найкращі роботи.

Викладачі й співробітники кафедри приділяють значну увагу патріотичному вихованню студентів. У 2009 р. підготували мультимедійний фільм «Луганськ — східна брама України». Співавтором цієї роботи був асистент О. О. Очеретін, котрий став переможцем обласного конкурсу комп'ютерних розробок на патріотичну тему у номінації «Найкраща навчальна презентація».

Кафедра підтримує творчі зв'язки з науково-дослідними інститутами тваринництва м. Харкова й «Асканія-Нова», а також із кращими підприємствами з виробництва і переробки продукції тваринництва Луганської і Донецької областей.

За період роботи кафедри під керівництвом викладачів виконано та захищено понад 1300 дипломних робіт і проектів, багато з яких рекомендовано для впровадження у виробництво.

КАФЕДРА РОЗВЕДЕННЯ ТА ГЕНЕТИКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТВАРИН

Кафедру організовано в серпні 2005 р. Вона виділилася зі складу кафедр «Годівлі та розведення

тварин» і «Біології тварин». Засновником став про-ректор із наукової роботи Луганського НАУ, доктор сільськогосподарських наук, професор, академік УТА А. М. Дубін. Його наукові дослідження присвячені розробці методів генетичного поліпшення молочної худоби із використанням принципів великомасштабної селекції на основі визначення селекційно-генетичних параметрів, генетико-економічної оцінки популяції з урахуванням генетичних факторів та умов середовища. Він був провідним спеціалістом «Класифікаційної системи молочної худоби за типом будови тіла».

Нині кафедрі очолює випускник ЛНАУ, кандидат сільськогосподарських наук, доцент, декан біолого-технологічного факультету В. Ю. Афанасенко. Після закінчення аспірантури та захисту кандидатської дисертації (2004) він прийшов працювати на факультет асистентом та освоїв методики викладання таких навчальних дисциплін: «Розведення сільськогосподарських тварин», «Основи племінної справи», «Селекція сільськогосподарських тварин». Набутий досвід в Інституті тваринництва УААН допоміг Володимирі Юрійовичу проводити науково-дослідну роботу на високому рівні. Вчений досліджує удосконалення методів селекції в популяції молочної худоби за комплексом джерел інформації. Сумлінне ставлення до роботи, глибока ерудиція та організаторські здібності дозволили Володимирі Юрійовичу за короткий період стати не лише професійним викладачем, а й пройти шлях від асистента до керівника факультету.

Сьогодні на кафедрі працюють троє професорів, четверо доцентів, асистент, докторант, четверо аспірантів, двоє лаборантів.

Ветеран кафедри — доцент М. М. Ганчев — пропрацював в університеті більше 37 років (з 1973 р.). Був високопрофесійним педагог і науковим співробітником. Михайло Михайлович започаткував кращі традиції викладання генетики сільськогосподарських тварин і вважається одним із провідних учених України. Студенти та колеги цінували його за невпинний пошук нових форм вивчення дисципліни, вміння цікаво подати матеріал. Він є співавтором багатьох методичних

Понад 24 роки на кафедрі працює доцент В. М. Коваленко — випускниця Луганського сільськогосподарського університету (1981). Після закінчення аспірантури при Інституті тваринництва УААН і успішного захисту кандидатської дисертації (1989) Валентина Миколаївна знову повернулася до університету вже як дипломований фахівець за спеціальністю «Розведення та селекція тварин». Вона і сьогодні дякує долі, що звела її з визнаними педагогами М. Ф. Бойко, П. О. Лисенко та ін. Валентина Миколаївна уміло поєднує наукову, педагогічну і виховну роботу, є головою методичної комісії факультету та наставником академічної групи студентів.

На високому навчально-методичному рівні забезпечують навчання старші лаборанти кафедри Г. В. Чуйко та Ю. І. Безрукова. Саме завдяки їхньому сумлінному ставленню до роботи викладачі кафедри проводять курс лекційних та лабораторно-практичних занять із семи навчальних дисциплін.

Основними напрямками наукової роботи є розробка та вдосконалення методів генетичного поліпшення популяцій різних видів сільськогосподарських тварин, удосконалення методик оцінки та добору плідників за комплексом джерел інформації з коригуванням впливу генетичних факторів і середовища з використанням ПЕОМ.

- консультування та надання послуг сільськогосподарським товаровиробникам із селекції та розведення сільськогосподарських тварин;

**КАФЕДРА ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОБНИЦТВА
ПРОДУКЦІЇ КРУПНОГО ТВАРИННИЦТВА
ТА БДЖІЛЬНИЦТВА**

Колектив кафедри активно працює в напрямі науково-дослідної роботи з вивчення технології вирощування молодняку великої рогатої худоби, а також удосконалення технології утримання і розведення бджіл на пасіках Луганської області. Вивчаються корисні показники молодняку районованих молочних порід великої рогатої худоби, умови їх утримання та годівлі. Матеріал узагальнюється для подальшого написання методичних публікацій та вказівок, які студенти згодом використають під час вивчення дисциплін «Технологія виробництва молока» і «Технологія молока та молочних продуктів».

Традиційним стало проведення кафедурою виставок-ярмарків одночасно з Центром бджільництва і Асоціацією бджолярів, присвячених Дню бджоляра. Тут експонується продукція бджолярів Луганської області. Важливою є організація і проведення міжнародного круглого столу з питань бджільництва, під час якого відбувся плідний діалог із представниками Туреччини і Німеччини.

Студенти із зацікавленням працюють у науковому гуртку «Технолог», виступають із доповідями на різних наукових конференціях.

Щорічно розширюються творчі зв'язки кафедри з представниками виробничих та переробних підпри-

Колектив кафедри розведення та генетики сільськогосподарських тварин
на чолі із завідувачем — к. с.-г. н., доцентом В. Ю. Афанасенком

Колектив кафедри технології виробництва продукції крупного тваринництва та бджільництва
на чолі із завідувачем — к. с.-г. н., доцентом В. В. Нестеренко

Нарада на кафедрі технології виробництва і переробки продукції тваринництва

Практичне заняття в лабораторії

емств. Доцент Н. В. Волгіна працює над докторською дисертацією, узагальнюючи як навчальний, так і науковий матеріал із конярства.

Значний внесок у навчальний процес зробили: почесний професор А. В. Наумочкіна, доценти О. В. Савчук, В. В. Нестеренко. Вони є авторами багатьох наукових статей та методичних розробок, які використовують студенти під час підготовки до лабораторних і практичних занять та написання курсових проектів і проходження виробничих практик.

Навчання на кафедрі забезпечують досвідчений лаборант із багаторічним стажем та чуйна, добра людина З. І. Бабіч, а також старший лаборант, магістр О. О. Шевченко.

КАФЕДРА ТЕХНОЛОГІЙ ВИРОБНИЦТВА І ПЕРЕРОБКИ ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА

Кафедра технологій виробництва і переробки продукції тваринництва — наймолодша на біолого-технологічному факультеті. Рішення про її створення прийнято 12 вересня 2008 року. Завідувачем кафедри став доктор сільськогосподарських наук, професор Д. Д. Чертков — визнаний фахівець із питань свинарства, автор багатьох статей, монографій. Основні напрями його наукової діяльності були спрямовані на розробку і поліпшення технологій утримання свиней.

На кафедрі також працюють доценти І. І. Гаранович, Н. О. Гарська, Я. П. Криця. Забезпечує навчальний процес старший лаборант Л. О. Михайлусова.

Викладачі кафедри готують фахівців вищої кваліфікації на трьох факультетах університету: біолого-технологічному — з курсів свинарства, гігієни тварин, моделювання технологічних процесів у тваринництві, обладнання цехів із переробки продукції тваринництва, стандартизації, основ санітарії і гігієни харчування, агрономічному і факультеті харчових технологій — із курсу тваринництва.

У 2009 р. на кафедрі технологій виробництва і переробки продукції тваринництва для магістрантів було відкрито спеціалізацію «Свинарство». Разом із викладачами були розроблені концепції підготовки магістрів за спеціалізацією, навчальні програми дисциплін і практик. Були визначені напрями та програми науково-дослідної роботи.

Навчально-виховна робота кафедри спрямована на підготовку висококваліфікованих бакалаврів, спеціалістів та магістрів, здатних професійно організувати та ефективно керувати виробництвом продукції тваринництва як на великих, так і на малих підприємствах.

Наукові дослідження співробітники кафедри проводять за бюджетною і господарською договірною тематикою. До наукової роботи активно залучають студентів. На кафедрі ведеться підготовка кандидатів наук. Нині над науковими роботами працюють четверо аспірантів.

Основні напрями наукових досліджень спрямовані на розробку маловитратних технологій виробництва свинини на великих і малих фермах, а також біологічне обґрунтування та гігієнічні вимоги до технологій утримання тварин. Результати досліджень публікують у статтях, рекомендаціях, монографіях.

Маловитратна технологія виробництва свинини, відпрацьована Д. Д. Чертковим і рекомендована до впровадження у господарствах, порівняно з традиційною скорочує витрати з догляду і зміцнює здоров'я тварин.

У наукових планах кафедри передбачено дослідження щодо вдосконалення технологій виробництва свинини з розробкою окремих її елементів, створення біотехнологічної проблемної лабораторії свинарства на базі кафедри і науково-дослідного господарства ЛНАУ «Колос».

Колектив кафедри підтримує тісні наукові зв'язки з Інститутом свинарства ім. Квасницького, Національним університетом біоресурсів і природокористування України.